

ทัศนคติทางการเมืองและทัศนคติทางการเลือกตั้งของเยาวชน

วัยหนุ่มสาวหรือเยาวชน เป็นระยะเวลาที่มนุษย์ผ่านพ้นการศึกษาขั้นประถมหรือมัธยม อากกำลังเรียนวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือจบแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำอาชีพเป็นหลักฐานจริงจัง คงที่ อยู่ในวัยนี้มีทั้งความรู้ ความคิด และประสบการณ์มาแล้วพอสมควร จึงมีความสำคัญทางการเมืองมาก ยิ่งในปัจจุบันก็ยิ่งมีมากขึ้น¹

สำหรับในสังคมไทย วัยหนุ่มสาวที่เข้าข่ายหัวข้อนี้มากที่สุด คือ คนที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย คนกลุ่มนี้ได้รับการศึกษาเรื่องการเมืองอย่างเป็นทางการมากขึ้น ทั้งในชั้นเรียน จากหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และเพื่อร่วมชั้นร่วมสถาบันหรือต่างสถาบันหรือติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนชาวต่างชาติ สิ่งเหล่านี้ทำให้คนในวัยนี้มีความรู้ ความคิดทางการเมืองอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเยาวชนที่ยังเป็นนิสิตและนักศึกษา เป็นกลุ่มชนที่มีการศึกษาระดับสูงจึงทำให้เยาวชนเหล่านั้นมีความสนใจทางการเมืองพอสมควร² และยังเป็นกลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ มีความสามารถในการได้ข่าวสาร และความรู้ทางการเมืองได้มากกว่ากลุ่มอื่น นักศึกษายังมีหลักสูตรวิชาเรียนเหมือนกับประเทศในสังคมตะวันตก และได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้จากคณาจารย์ที่ สำเร็จการศึกษาจากประเทศตะวันตกเป็น

¹สัญญา สัญญาวิวัฒน์, สังคมวิทยาการเมือง : หลักการและการประยุกต์ (กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532), หน้า 9-11.

²สุจิต บุญบงการ, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมืองไทย," วรรณไวทยาการ (พระนคร : โครงการตำราทางสังคมศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2515), หน้า 11.

ส่วนใหญ่ ทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าการเลือกตั้งเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย³ เพราะเป็นกลไกสำคัญที่แสดงถึงการที่ระบอบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองได้ ซึ่งการกระทำเช่นนี้มีความหมายแสดงให้เห็นว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจากอิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบตะวันตก ในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตยนี้เอง อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ศึกษามีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งและประเด็นที่สำคัญที่น่าจะนำมาพิจารณาอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ในมหาวิทยาลัยมีชุมนุม และองค์การต่าง ๆ ของนักศึกษาซึ่งมีกิจกรรมที่มีกระบวนการเป็นแบบเดียวกันกับกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น มีการเลือกตั้งผู้นำการตัดสินใจหาด้วยคะแนนเสียงข้างมาก มีการจัดอภิปรายถกเถียงปัญหาของสังคม⁴ สิ่งเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษาทำให้ศึกษามีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเมืองและการเลือกตั้งในการศึกษาดังเดิมเป็นที่เชื่อกันว่า ทัศนคติเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล นักจิตวิทยาเชื่อกันว่าทัศนคติเป็นตัวการที่จะกำหนดทิศทางของพฤติกรรม โดยทัศนคติจะก่อให้เกิดแรงจูงใจ (motivation) ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม หรือละเว้นการกระทำพฤติกรรมนั้น⁵

ในประเด็นของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น ตามนัยของสมมติฐานข้างต้น ความรู้สึกหรือทัศนคติจะก่อให้เกิดแรงจูงใจกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะ

³สมเกียรติ สัมพันธ์, "ทัศนคติของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4 เมษายน 2518 : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภออินทร์บุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 12.

⁴กรรฐ จิระบุตร, "ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 77 - 78.

⁵ฉลอง ภิรมย์ภักดี, จิตวิทยาสังคม (กรุงเทพมหานคร : ประจักษ์การพิมพ์, 2521), หน้า 45 - 46.

ให้บุคคลไปลงคะแนนเสียงมากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเลือกตั้ง ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจที่จะตรวจสอบดูว่า นักศึกษามีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 อย่างไร และความรู้สึกหรือทัศนคติเช่นนั้น มีผลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขาหรือไม่ อย่างไร

จากลักษณะที่ค้นพบ เป็นภาพผสมผสานที่ซับซ้อนระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และบุคลิกภาพ โครงสร้างทางการเมืองทัศนคติ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวต่างมีอิทธิพลต่อกัน และมีผลกระทบต่อกัน การแสวงหาปัจจัยและเงื่อนไขโดยละเอียดและชัดเจนนั้น เป็นงานเทคนิคที่ค่อนข้างซับซ้อน ต้องอาศัยเวลา แต่ก็ไม่สามารถอธิบายความแตกต่างของการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ ได้ชัดเจน เพียงสามารถคาดการณ์ได้ว่า การที่เยาวชนใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะมีพฤติกรรมอย่างไรขึ้นอยู่กับว่า การกระทำนั้นจะทำให้เขาได้ประโยชน์มากที่สุดหรือไม่ นั่นเอง

ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตเยาวชน

ทัศนคติและความรู้สึกต่อรัฐบาล และระบบการเมือง เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองที่สำคัญอันหนึ่ง ในส่วนที่เป็นพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น ความรู้สึกชอบพอเลื่อมใสในระบบการเมือง ในกระบวนการทางการเมือง หรือในตัวผู้นำทางการเมืองจะเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญให้บุคคล เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วย ถ้าผู้ใดมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อระบบการเมือง ไม่เลื่อมใส เชื่อถือในรูปแบบการปกครองขาดศรัทธาในตัวผู้นำทางการเมือง มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวทางการเมืองมีความกระตือรือร้นน้อยที่จะไปลงคะแนนเสียง ถ้าความรู้สึกเช่นนี้มีมากอาจจะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความเบื่อหน่ายทางการเมืองและปลีกตัวออกไปจากวงการเมือง(alienation) ได้⁶ สำหรับในการนี้ประเทศไทยเรามักจะได้ยินถึงการแสดงความไม่พอใจ ในระบบการเมืองอยู่เสมอโดยมองเห็น

⁶สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย : ศึกษากรณีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 เมษายน 2522 (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 176.

ว่าการเมืองเป็นเรื่องเลวร้ายสปรก นักการเมืองขาดความรับผิดชอบและรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาอะไรได้ ทศนคติ เช่นนี้ มีอยู่ค่อนข้างมากในหมู่ของคนที่มีความสนใจในเรื่องราวทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของนิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องราวทางการเมืองสูง มีโอกาสได้รับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าคนไทยในกลุ่มอื่น มีความเชื่อมั่นสูงในบทบาททางการเมืองของตน⁷ ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจตรวจสอบดูว่านิสิตศึกษามีทัศนคติต่อระบบการเมือง และรัฐบาลอย่างไรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ นิสิตนักศึกษาไปลงคะแนนเสียง โดยคำนึงถึงการปฏิบัติตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาลมากน้อยเพียงใด และทัศนคติ เช่นนี้มีผลให้เขาไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่อย่างไร

จากลักษณะที่ค้นพบ สามารถคาดการณ์ได้ว่าทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนอายุ 18-19 มีลักษณะดังนี้ กล่าวคือ ทัศนคติทางการเมืองจะนิยมพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางซ้าย มักฝักใฝ่พรรคการเมืองใหม่มากกว่าพรรคการเมืองเก่า และเป็นพรรคที่ฝักใฝ่ทางศาสนา น้อย นอกจากนี้จะเป็นบุคคลที่เปิดกว้างในการรับประเด็นทางการเมืองและสังคมได้ดี โดยเฉพาะประเด็นที่เป็นเชิงอุดมการณ์ด้านเสรีนิยม เนื่องจากเยาวชนเหล่านั้นสามารถสนองตอบ ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เร็วกว่าสูงอายุ เนื่องจากเมื่อได้เข้าไปสัมผัสกับเหตุการณ์ทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นครั้งแรกแล้ว เขาจะเกิดความประทับใจและกลายเป็นตราติดตรึงอยู่

⁷Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations (Boston : Little, Brown, 1963), p. 3.

ตารางที่ 4.1 หัศนคติทางการเมืองของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 638 คน

(ไม่เห็นด้วยอย่างมาก = --)(ไม่เห็นด้วย = -)(เฉย ๆ = 0)(เห็นด้วย = +)

(เห็นด้วยอย่างมาก = ++)(จำนวน = N)

คำถาม	--	-	0	+	++	N	Mean	SD
บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร								
1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการคัดเลือกขึ้นมาเป็นบุคคลที่ไว้วางใจไม่ได้และมักจะโง่งม	1.3	10.5	39.7	35.3	13.3	638	3.48	0.89
2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการคัดเลือกขึ้นมาส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ทำงานหนักและเสียสละเพื่อประเทศชาติเสมอ	8.3	32.4	45.8	10.7	2.8	638	2.67	0.87
3 การปฏิบัติที่ผ่านมาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีประสิทธิภาพและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม	0.9	20.5	35.0	33.4	10.2	638	3.31	0.94
4 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแสวงหาผลประโยชน์จากหน้าที่จากการทำงานเป็นส่วนใหญ่มากกว่าจะคำนึงถึงผลกระทบของชาติ	0.9	4.4	22.3	50.9	21.5	638	3.87	0.82
5 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ใช้อภิสิทธิ์แก่คนและครอบครัวมากเกินไปเกินกว่าเหตุจำเป็น	0.5	4.1	26.0	44.8	24.6	638	3.89	0.83

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.1ทัศนคติทางการเมืองของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 638 คน

คำถาม	--	-	0	+	++	N	Mean	SD
6 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ ไม่มีความคิดและหลักการที่ยืนหยัด เพื่อผลประโยชน์ของชาติและ ประชาชนมากกว่ามดีพรรค <u>การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร</u>	0.3	8.2	24.1	44.0	23.4	638	3.82	0.89
7 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ เป็นผู้ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ อันได้แก่ การเข้าประชุมสภา	0.6	9.1	28.5	43.3	18.5	638	3.69	0.89
8 การประชุมรัฐสภาแต่ละครั้งส่วนใหญ่ ไม่มีสาระสำคัญนอกจากสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรจะมาแสดง วิหหารกันเท่านั้น <u>บทบาทของรัฐมนตรี</u>	1.4	13.3	20.5	42.0	22.7	638	3.71	1.00
9 ข้าราชการการเมืองส่วนใหญ่โดย เฉพาะรัฐมนตรีจะสรรหาตำแหน่ง ที่สำคัญของหน่วยราชการนั้นให้กับ พวกพ้องของตน	0.5	2.7	16.8	50.2	29.9	638	4.06	0.78
10 นักการเมืองส่วนใหญ่พยายาม สร้างฐานอำนาจเพื่อหวังเกิดผล ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป	0.3	0.8	12.5	46.2	40.1	638	4.25	0.72

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.1 ทศนคติทางการเมืองของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 638 คน

คำถาม.	--	-	0	+	++	N	Mean	SD
11 ข้าราชการการเมืองส่วนใหญ่โดยเฉพาะรัฐมนตรีจะพยายามหาผลประโยชน์เพื่อระดมทุนไว้สำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป	0.5	3.9	22.3	51.7	21.6	638	3.90	0.79
12 นักการเมืองส่วนใหญ่โดยเฉพาะรัฐมนตรีไม่รับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง	1.1	12.7	36.2	35.6	14.4	638	3.49	0.92
13 นักการเมืองส่วนใหญ่โดยเฉพาะรัฐมนตรีเป็นบุคคลที่ไม่มีจริยธรรมและคุณธรรม	2.2	15.7	48.0	24.6	9.6	638	3.23	0.90
14 นักการเมืองส่วนใหญ่โดยเฉพาะรัฐมนตรีไม่มีความจริงจังต่อกัน	1.4	6.1	31.0	42.8	18.7	638	3.71	0.88
15 นักการเมืองส่วนใหญ่โดยเฉพาะรัฐมนตรีไม่มีความจริงจังต่อการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นเอื้ออำนวยต่อพวกพ้องหรือมีผลประโยชน์ตกอยู่กับพวกพ้อง	1.3	7.4	26.8	46.6	18.0	638	3.72	0.88
16 นักการเมืองส่วนใหญ่เข้ามาเพื่อปกป้องหรือทำเพื่อให้เกิดผลประโยชน์เพื่อธุรกิจของตนเอง	0.3	3.4	23.2	52.5	20.5	638	3.89	0.77

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.1 ทศนคติทางการเมืองของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 638 คน

คำถาม	--	-	0	+	++	N	Mean	SD
การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรี								
17 ข้าราชการการเมืองส่วนใหญ่โดยเฉพาะรัฐมนตรีไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะบริหารงานในกระทรวงนั้นได้	0.6	13.6	31.8	40.6	13.3	638	3.52	0.91
18 ระบบงานของข้าราชการการเมืองเป็นระบบงานที่ทำจากความนึกคิดและความรู้สึกของนักการเมืองผู้นั้น โดยไม่มีระเบียบแบบแผน	1.3	13.5	32.3	39.8	13.2	638	3.50	0.92
19 ระบบการเมืองเป็นระบบที่ปกป้องธุรกิจของนักการเมืองผู้นั้น	0.8	5.5	24.9	46.6	22.3	638	3.84	0.85
20 การเมืองไทยมีการสืบทอดทายาท	1.7	7.1	22.4	46.9	21.9	638	3.80	0.91
21 รัฐบาลมักใช้จ่ายภาษีอากรของประชาชนไปในทางที่ไม่สมควร อยู่เสมอ	0.9	7.7	29.9	34.2	27.3	638	3.79	0.96
ความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับ								
<u>ข้าราชการประจำ</u>								
22 ข้าราชการการเมืองส่วนใหญ่ชอบรังแกข้าราชการประจำ	0.5	7.1	49.7	30.6	12.2	638	3.47	0.81

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.1ทัศนคติทางการเมืองของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 638 คน

คำถาม	--	-	0	+	++	N	Mean	SD
23 ความสัมพันธ์ของนักการเมือง กับ ข้าราชการประจำเป็นไปในรูป ของผลประโยชน์เกื้อกูลกัน	1.4	9.4	32.6	43.4	13.2	638	3.57	0.88
24 ข้าราชการการเมืองกำกับดูแล เอาใจใส่ต่อข้าราชการประจำ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ	9.1	25.2	49.2	11.8	4.7	638	2.77	0.93
25 ปัจจุบันนี้ข้าราชการประจำเริ่มมี ความท้อถอยในอาชีพ	1.3	4.5	24.3	46.4	23.5	638	3.86	0.86

จากตาราง 4.1 พบว่า เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติทางการเมืองค่อนข้าง
กระจายมีทั้งไม่เห็นด้วยอย่างมากถึงเห็นด้วยอย่างมากอยู่ในสัดส่วนที่แตกต่างกันโดยมีแนวโน้มค่อนข้าง
ข้างไปทางเฉย ๆ และเห็นด้วยกล่าวคือ เขาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรี เขาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติ
ที่เห็นด้วย นอกจากนี้เขาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับข้าราชการ
ประจำด้วย

ตารางที่ 4.2 ทศนคติทางการเมืองของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง

ทศนคติทางการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดี	11	1.7
ค่อนข้างไม่ดี	66	10.3
กลาง	197	30.9
ค่อนข้างดี	250	39.2
ดี	114	17.9

หมายเหตุ : Mean = 3.62

S = 0.87

จากตารางที่ 4.2 พบว่าเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีทศนคติทางการเมืองต่อการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ค่อนข้างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.62 จากสเกล 5.0

ทัศนคติต่อการเลือกตั้งของเยาวชน

การเลือกตั้งเป็นวิธีการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นหน้าที่ของพลเมืองที่จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และยังเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นวิธีเดียวที่ประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงและถอดถอนผู้นำได้ เป็นการคัดเลือกคนที่เข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการบริหารประเทศ

จากการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษามีทัศนคติค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้งเป็น เพราะนิสิตนักศึกษามีความรู้สึกมีพันธะทางการเมือง (civic obligation) กล่าวคือเขามีความรู้สึกมีพันธะทางการเมืองที่ส่งผลให้เขามีการกระทำทางการเมือง เช่น เขามีส่วนร่วมทางการเมืองแต่ไม่รู้สึกว่ากระทำทางการเมืองของตนนั้นมีความสำคัญ หรือมีผลกระทบใด ๆ ต่อการตัดสินใจทางการเมือง⁸ ซึ่งงานการมีของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่นั้นเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นการที่ทำให้เขามีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นวิธีการของการปกครองประชาธิปไตย โดยเห็นว่าเป็นหน้าที่ของพลเมือง (civic duty) ที่จะไปเลือกตั้ง ความรู้สึกมีพันธะทางการเมืองนี้ทำให้นิสิตนักศึกษามีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง มากกว่าจะเป็นเพราะมีความรู้ที่ตนมีประสิทธิภาพทางการเมือง (political efficacy) ซึ่งเป็นความรู้สึกว่าตนสามารถเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ทางการเมืองได้ด้วยวิธีการกระทำของตนเอง⁹

จากลักษณะที่ค้นพบ สามารถคาดการณ์ได้ว่า ทัศนคติการเลือกตั้งของเยาวชน อายุ 18-19 ปี มีลักษณะเป็นดังนี้กล่าวคือ เยาวชนดังกล่าวมีความต้องการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และเปิดโอกาสให้คนดีเข้ามาบริหารทางการเมืองเพื่อเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ นอกจากนี้ยังถือว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีและต้องการสร้างประชาธิปไตย รวมทั้งต้องการตัวแทนที่มีอุดมการณ์และยืนหยัดอยู่เคียงข้างประชาชนผู้เดือดร้อนและพร้อมแก้ไขปัญหากับสังคม

⁸พรศักดิ์ ฟ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์, การเมืองของเด็ก (กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526), หน้า 44.

⁹Kenneth Prewitt, "Political Efficacy" in David L. Sills (ed.) International Encyclopedia of the Social Sciences Vol. 14 (New York : Macmillan and Free Press, 1968), p. 226.

ตารางที่ 4.3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติการเลือกตั้ง ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 จำนวน 638 คน
(ไม่เห็นด้วยอย่างมาก = --)(ไม่เห็นด้วย = -)(เฉย ๆ = 0)(เห็นด้วย = +)
(เห็นด้วยอย่างมาก = ++)(จำนวน = N)

คำถาม	--	-	0	+	++	Mean	SD
ระบบการเลือกตั้ง							
1 การเลือกตั้งเป็นการคัดเลือกคนดีเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการบริหารประเทศ	1.1	8.5	24.0	39.2	27.3	3.83	0.89
2 การเลือกตั้งทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง	1.4	2.7	11.0	45.1	39.8	4.19	0.95
3 การเลือกตั้งเปิดโอกาสให้คนมีเงินเท่านั้นเข้ามามีบทบาทในทางการเมือง	6.6	17.6	20.4	39.0	16.5	3.41	0.87
4 การเลือกตั้งไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะต้องได้ผู้แทนที่ดีเสมอไป	1.1	3.4	9.9	35.7	49.8	4.29	0.79
5 การเลือกตั้งไม่อาจแก้ปัญหาคนว่างงานได้	2.0	8.8	25.2	37.9	26.0	3.77	0.91
6 การเลือกตั้งไม่อาจแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาปากท้องประชาชนได้	2.8	20.7	26.6	31.3	18.5	3.42	0.87
7 การเลือกตั้งมักจะเป็นการเลือกตั้งที่สกปรก	2.0	11.3	27.9	38.7	20.1	3.63	0.90
8 การเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นสิ่งเลว	7.2	24.5	42.2	16.3	9.9	2.97	0.64

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติการเลือกตั้ง ของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการ

คำถาม	--	-	0	+	++	Mean	SD
9 การเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ใหม่ เป็นประโยชน์	11.8	35.7	35.0	10.3	7.2	2.65	0.60
10 การเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ไม่มี คุณค่า	11.8	38.4	33.4	9.2	7.2	2.61	0.60
11 การเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ผิด	15.0	38.1	32.8	8.6	5.5	2.51	0.59
12 การเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ไม่ ควรกระทำ	18.2	38.2	26.0	11.6	6.0	2.48	0.58
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง							
13 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาผู้สมัคร ส่วนใหญ่เมื่อได้รับเลือกแล้วไม่ได้ ทำตามทีพูดไว้ในระหว่างการหา เสียง	0.3	3.6	15.8	46.6	33.7	4.09	0.92
14 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาผู้สมัคร ส่วนใหญ่ไม่ได้ปลุกฝังความเป็น ประชาธิปไตยให้กับประชาชน	0.5	8.3	22.7	42.2	26.3	3.85	0.87
15 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้ สมัครส่วนใหญ่ไม่สร้างฐานอำนาจ ในแง่ของประชาธิปไตยให้กับ ประชาชน	1.3	6.4	24.9	44.2	23.2	3.81	0.86
16 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้ สมัครส่วนใหญ่ไม่มีอุดมการณ์ที่แท้ จริงที่จะยืนหยัด เคียงข้างประชาชน ผู้ได้รับความเดือดร้อน	0.5	5.5	18.8	41.7	33.5	4.02	0.91

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติการเลือกตั้ง ของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่मतอกการ

คำถาม	--	-	0	+	++	Mean	SD
<u>การหาเสียงรับเลือกตั้ง</u>							
17 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้สมัครส่วนใหญ่หาเสียงเหมือนการเล่นละครหลอกประชาชน	0.9	3.1	21.3	48.3	26.3	3.95	0.89
18 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้สมัครส่วนใหญ่หาเสียงโดยกล่าวทั้บถมซึ่งกันและกัน	0.6	1.3	14.3	50.3	33.5	4.14	0.93
19 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้สมัครส่วนใหญ่ใช้เงิน หรือสิ่งของเป็นเครื่องมือในการหาเสียง	0.3	2.5	20.1	46.2	30.9	4.04	0.91
20 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้สมัครส่วนใหญ่ซื้อทรัพย์สินเป็นเครื่องมือในการหาเสียง	0.5	2.7	18.8	47.5	30.6	4.05	0.91
21 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้สมัครส่วนใหญ่ใช้เงินซื้อหัวคะแนนหรือตัวแทนไว้เป็นเครื่องมือในการหาเสียง	0.6	3.4	19.1	45.0	31.8	4.03	0.91
22 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้สมัครส่วนใหญ่ใช้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวคะแนน	0.6	3.8	17.9	45.9	31.8	4.04	0.91
23 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาผู้สมัครส่วนใหญ่ใช้ครูและนักเรียนเป็นแกนนำในการหาเสียง	4.5	24.9	44.7	19.4	6.4	2.98	0.64

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติการเลือกตั้ง ของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อการ

คำถาม	--	-	0	+	++	Mean	SD
24 ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ผู้ สมัครส่วนใหญ่ใช้พระและศาสนา เป็นการหาคะแนนในการหาเสียง	11.9	31.3	38.1	14.1	4.5	2.68	0.62

จากตาราง 4.3 พบว่า เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติทางการเลือกตั้งค่อนข้างกระจายมีทั้งไม่เห็นด้วยอย่างมากถึงเห็นด้วยอย่างมากอยู่ในสัดส่วนที่แตกต่างกัน โดยมีแนวโน้มค่อนข้างไปทางเฉย ๆ และเห็นด้วยกล่าว คือ เขาวชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับระบบการเลือกตั้งและคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเห็นด้วยกับวิธีการหาเสียงของผู้สมัครโดยใช้การซื้อเสียงและห้วคะแนน

ตารางที่ 4.4ทัศนคติที่มีในการเลือกตั้งของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง

ทัศนคติที่มีในการเลือกตั้งทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดี	28	4.4
ค่อนข้างไม่ดี	91	14.3
กลาง	157	24.6
ค่อนข้างดี	217	34.0
ดี	145	22.7

หมายเหตุ : Mean = 3.76

SD = 0.79

จากตารางที่ 4.4 พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติทางการเมืองเลือกตั้งต่อการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ค่อนข้างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 จาก สเกล 5.0

ทัศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขาวงกต

ในการศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม นักจิตวิทยาได้เสนอแนวความคิดเรื่องปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมโดย Triandis เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจากทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม นิสัย และผลที่คาดว่าจะได้รับหลังการทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว Sugar ได้สรุปว่า ทัศนคติอย่างเดียวไม่สามารถทำนายการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกได้ ทัศนคติจะต้องพิจารณาร่วมกับบรรทัดฐานทางสังคมและนิสัยทางบุคคลเหล่านี้ด้วย Kothandapani ได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการทำนายพฤติกรรมโดยจะต้องวัดทัศนคติของบุคคล 3 ด้าน คือ ความรู้สึก (feeling) ความเชื่อ (belief) และความตั้งใจที่จะกระทำ (intention to act)¹⁰

จากนัยพื้นฐานทางทฤษฎีที่เห็นว่า การกระทำทางสังคมของมนุษย์ทั้งหมดอยู่ภายใต้การควบคุมทางจิตใจ ดังนั้น ความตั้งใจ (intention) ที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น จึงเป็นปัจจัยกำหนดที่ใกล้ชิดมากที่สุดของการกระทำของบุคคลนั้น คือ บุคคลโดยทั่วไปแล้วจะกระทำพฤติกรรมตามความตั้งใจของเขานั้นเอง¹¹ ดังนั้นความตั้งใจจึงใช้เป็นเครื่องทำนาย (predict) พฤติกรรมได้ Ajzen และ Fishbein ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ถึงแม้ว่าจากนัยของทฤษฎีจะกล่าวว่าความตั้งใจเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมนั้น แต่ในความเป็นจริงบางครั้งความตั้งใจอาจจะไม่ใช่เครื่องทำนายพฤติกรรมได้เสมอไปเพราะอาจมีปัจจัยอื่นเข้ามามีอิทธิพลในขณะที่บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ได้และปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจได้ เมื่อมีเงื่อนไขของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง นั่นคือความตั้งใจจะไม่คงอยู่ตลอดไปอาจ

¹⁰ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิระวัฒนา, 2526), หน้า 8 - 13.

¹¹Ajzen and Fishbein, Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior, p. 5.

เปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา¹² ดังนั้นการวัดความตั้งใจจึงต้องทำก่อนที่จะมีการวัดพฤติกรรมไม่นานนัก และนอกจากนี้อาจมีเหตุการณ์ภายนอก (external events) ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันทำให้ความตั้งใจต้องเปลี่ยนแปลงไป เช่น เกิดเจ็บป่วย เพชฌฆัยภัยธรรมชาติ เช่น ฝนตก น้ำท่วม แผ่นดินไหว ภาวะว่างงาน หรือเผชิญหน้าปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้ความตั้งใจเปลี่ยนแปลงไปได้¹³ ดังนั้นการทนายพฤติกรรมจากความตั้งใจจึงอาจไม่ได้ผลตามที่คาดไว้ ตัวอย่างเช่น การเกิดสงครามในตะวันออกกลางอาจจะลดความตั้งใจของบุคคลที่จะเดินทางไปประเทศในแถบตะวันออกกลางลงได้

จากลักษณะที่ค้นพบ สามารถคาดการณ์ได้ว่า ทศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นดังนี้ กล่าวคือ เยาวชนดังกล่าวลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางซ้าย หรือเป็นพรรคการเมืองใหม่ที่มีอุดมการณ์ในทางเสรีนิยมและไม่ฝักใฝ่ต่อศาสนา และชอบวิธีการหาเสียงจากพรรคการเมืองที่นำเอาประเด็นทางการเมืองและสังคมมาเสนอ

¹²Ibid., pp. 5 - 6.

¹³Ibid., p. 48.

ตารางที่ 4.5ทัศนคติต่อการเลือกตั้ง ของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความเห็น
เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535

ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	ทัศนคติต่อการลงเสียงเลือกตั้ง			
	ไป	ไม่แน่ใจ	ไม่ไป	รวม
ดี	34.7	33.1	36.0	34.4
กลาง ๆ	34.9	30.9	32.0	33.8
ไม่ดี	30.4	36.0	32.0	31.8
รวม	70.3	21.9	7.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .7928

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ทัศนคติการเลือกตั้ง กับทัศนคติการลงเสียงเลือกตั้ง ของ
เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่แตกต่าง (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .7928)
กล่าวคือ เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติการเลือกตั้งต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่
แตกต่างกัน

ทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของนิสิตนักศึกษา

สำหรับในประเทศไทย ก็ได้มีการศึกษาแบบแผนของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยอย่างกว้างขวาง พบว่า การที่คนไทยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกว่าเป็นหน้าที่มากกว่าจะมีความต้องการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือควบคุมรัฐบาล กล่าวคือ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย ไม่ได้มีสัมพันธภาพกับการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาล นโยบายของรัฐบาลและประเด็นปัญหาทางการเมือง อย่างไรก็ตามจากทศรูปได้มีข้อยกเว้นบางประการที่น่าสนใจคือ ผู้มีการศึกษาสูงในระดับอุดมศึกษา มีฐานะปานกลางและอาศัยอยู่ในชุมชนนครหลวงจะไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกในหน้าที่พลเมืองสูง ตัดสินใจว่าจะเลือกใครได้รวดเร็วกว่าและแน่นอนกว่า และในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะคำนึงถึงพรรคมากกว่าบุคคลเป็นสำคัญ

แนวความคิดที่ว่าแบบแผนของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่อย่างกว้างขวางในวงวิชาการทางรัฐศาสตร์ว่าสามารถที่จะแยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยถูกระดมกับความสำนึก (mobilized and auto nomous participation)¹⁴ แนวความคิดแรกนั้นมองว่าสามารถที่แยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมแบบถูกระดมกับด้วยจิตสำนึกของตนเอง นั้นหมายความว่า เราสามารถที่จะวัดแบบแผนของบุคคลในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับแบบแผนของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในทางองเดียวกัน Lester Milbrath ก็มีแนวความคิดในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็มีทางเป็นไป

¹⁴โปรดดูข้อถกเถียงใน Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson No Easy Choice : Political Participation in Developing Countries (Cambridge : Harvard University Press, 1976), p. 7.

ได้อย่างมากว่าบุคคลนั้นจะเคยมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ ๆ มาก่อน ซึ่งมีบทบาทเรียกว่า เป็น "กิจกรรมที่เชื่อมต่อกัน" (transitional activities) หรือ "กิจกรรมที่มีลักษณะต่อเนื่องเป็นเชิงบันได"¹⁵

จากแนวความคิดของ Weiner และ Milbrath ได้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่าง ระหว่างการมีส่วนร่วมแบบถูกระดมและด้วยจิตสำนึกของตนเอง กล่าวคือ การที่บุคคลขาดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเองหรือขาดจิตสำนึกทางการเมืองก็จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ และมักจะมีลักษณะของการถูกระดม แต่ในขณะที่บุคคลที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง โดยเฉพาะการเสนอตัวเข้ารับสมัครรับเลือกนั้นย่อมหมายความว่า บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยจิตสำนึกของตนเอง

จากลักษณะที่ค้นพบ สามารถคาดการณ์ได้ว่า ทิศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นดังนี้ กล่าวคือ เขาวชนดังกล่าวมีแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยจิตสำนึกของตนเอง และคัดค้านการซื้อคะแนนเสียง ไม่ยอมมาให้ใครชักชวนหรือชักจูงได้ง่ายและไม่ผูกพันกับนักการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

¹⁵Lester Milbrath and M. L. Goel, Political Participation : How and Why People Get Involved in Politics (Chicago : Rand McNally 1977), pp. 17-19.

ตารางที่ 4.6 ทักษะคิดต่อการเลือกตั้ง ของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535

ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้างไม่ดี	กลาง	ค่อนข้างดี	ดี	รวม
ดี	29.0	33.3	35.2	30.8	44.7	34.6
กลาง	33.2	30.7	40.0	35.4	29.1	33.7
ไม่ดี	37.8	36.0	24.8	26.6	26.2	31.7
รวม	34.0	17.9	19.6	12.4	16.1	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .0699

จากตารางที่ 4.6 พบว่าทัศนคติการเลือกตั้ง ต่อทัศนคติแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่แตกต่าง (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .0699) กล่าวคือ เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติการเลือกตั้งต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมืองกับทัศนคติการเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งดั้งเดิมมีสมมติฐานที่เชื่อกันว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออก¹⁶ ต่อมาข้อสมมติฐานนี้ได้รับการพิสูจน์ว่าไม่เป็นความจริง ผลการวิจัยส่วนมากแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์มีเพียงเล็กน้อยหรือไม่เด่นชัด ตัวอย่างเช่น การวิจัยของ La Peier เรื่อง อคติที่มีต่อเชื้อชาติโดยศึกษาจากคู่สมรสชาวจีนที่เดินทางไปสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1930 จากภัตตาคาร โรงแรม และสถานบริการ จำนวน 251 แห่ง มีเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่ปฏิเสธการให้บริการ หลังจากนั้น 6 เดือน La Peier ได้ส่งจดหมายไปยังสถานบริการที่คู่สมรสไปใช้บริการและไปพำนัก โดยใช้คำถามว่า "ท่านจะรับสมาชิกเชื้อชาติจีนในฐานะแขกของสถานบริการของท่านหรือไม่" มีผู้ส่งคำตอบกลับมา 126 แห่ง ในจำนวนร้อยละ 90 ตอบว่า "ไม่" นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยอื่น ๆ ที่ได้ข้อสรุปที่ยืนยันว่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และพฤติกรรมเป็นความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างอ่อน

Wicker ได้สรุปว่า เป็นที่ตัดสินใจได้แล้วว่า ทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์ หรือมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยกับพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่าการที่ทัศนคติจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพฤติกรรม¹⁷

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ทัศนคติเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลาย ๆ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม¹⁸ และถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ข้อสรุปจากการศึกษาวิจัยที่ได้นั้นไม่อาจจะชี้ได้ว่า ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

¹⁶ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัฒนา, 2526), หน้า 5.

¹⁷Ajzen and Fishbein, Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior, p. 25.

¹⁸Ibid., p. 27.

จะเป็นเครื่องชี้หรือทำนายพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งนั้นได้ ผลของการวิจัยอธิบายได้เพียงว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะเอาทัศนคติเข้าไปมีส่วนในการที่จะมีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

Triandis ได้สรุปว่า พฤติกรรมของมนุษย์เป็นผลมาจาก ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม นิสัย และผลที่คาดว่าจะได้รับหลังการทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว¹⁹ Sugar ได้ทดสอบข้อสมมติฐานดังกล่าว และสรุปว่า ทัศนคติอย่างเดียวไม่สามารถจะทำนายการปฏิบัติ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกได้ทัศนคติจะต้องพิจารณาพร้อมกับบรรทัดฐานทางสังคม และนิสัยของบุคคล เหล่านั้นด้วย

นักจิตวิทยาพยายามหาเหตุผลต่าง ๆ เป็นข้อโต้แย้งที่ ผลการวิจัยไม่ได้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมเป็นผลมาจากทัศนคติ โดยให้เหตุผลส่วนใหญ่ว่า เครื่องมือในการวัดทัศนคตินั้น ไม่เหมาะสม หรือจำกัดความของทัศนคตินั้นไม่ถูกต้อง

Kothandapani ได้เสนอแนะวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับการทำนายพฤติกรรม ซึ่งอาจทำได้โดยการวัดทัศนคติของบุคคล 3 ด้าน คือ ความรู้สึก ความเชื่อ และความตั้งใจที่จะกระทำ (feeling, belief และ intention to act) และขณะเดียวกันก็ศึกษาถึง พฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ

จากลักษณะที่ค้นพบ สามารถคาดการณ์ได้ว่า ทัศนคติทางการเมืองของเขาวชน กลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับทัศนคติการเลือกตั้ง กล่าวคือ เขาวชนหรือหนุ่มสาว ของคนกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นคนที่กำลังศึกษาอยู่เกือบทั้งสิ้น ทำให้คนวัยนี้มีความคิดและความรู้ทางการเมืองพอสมควร ทำให้ได้รับอิทธิพลทางประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้เป็นสาเหตุให้ เขาวชนมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง

¹⁹ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย,

ตารางที่ 4.7ทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535
ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง

ทัศนคติทางการเมือง	ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
ไม่ดี	48.6	25.6	15.9	8.0	1.6	20.7
ค่อนข้างไม่ดี	27.1	27.3	26.8	20.5	7.9	22.1
กลาง	13.6	27.3	22.5	17.0	10.2	18.0
ค่อนข้างดี	6.4	14.9	24.6	29.5	32.3	21.2
ดี	4.3	5.0	10.1	25.0	48.0	18.0
รวม	21.9	19.0	21.6	17.6	19.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .0000

จากตารางที่ 4.7 พบว่าทัศนคติทางการเมืองของเยาวชน อายุ 18-19 ปี มีความเห็นต่อทัศนคติการเลือกตั้งแตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ทางการเลือกตั้งเป็นอย่างนั้น)

ภูมิหลังของเยาวชน

เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติทางการเมืองที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของนิสิตนักศึกษาแล้วยังมีประเด็นที่น่าสนใจ เกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมที่น่าจะนำมาพิจารณาด้วย เพื่อให้สามารถมองเห็นถึงความสัมพันธ์ที่ตัวแปรดังกล่าวมีค่าทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไปของนักศึกษา หรือเยาวชน และตัวแปรดังกล่าวที่น่าจะนำมาพิจารณาในที่นี้มี 5 ประการ กล่าวคือ สาขาวิชาที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย ภูมิลำเนา การพักอาศัยหรือปกครองดูแลระหว่างที่นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย และการเล่าเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์ หรือการปกครอง ขณะที่นิสิตนักศึกษาเล่าเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ไม่ว่าตัวแปรทางด้านเพศ เศรษฐกิจ ศาสนา และสังคม ได้มีผลวิจัยอยู่เป็นจำนวนมากอยู่แล้วอีกทั้งยังไม่มีความแตกต่างเพียงพอ จึงไม่น่ามาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ นอกจากตัวแปรที่สำคัญอีกตัวหนึ่ง คืออายุ ถึงแม้ว่าอายุ 18-19 ปี เป็นกลุ่มคนที่มีอายุอยู่ในวัยเดียวกันเป็นวัยหนุ่มวัยสาว แต่ก็ก็เป็นเหตุผลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้

1. สาขาวิชาทางการศึกษากับทัศนคติการเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป
13 กันยายน 2535 ของเยาวชน อายุ 18-19 ปี

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรที่เป็นเยาวชน 16 คณะ 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาทางด้านศิลปศาสตร์ ซึ่งทั้งสามสาขาวิชาทางการศึกษามีคุณสมบัติที่ต่างกัน จากความแตกต่างนี้จึงทำให้เป็นที่น่าพิจารณาว่าความแตกต่างดังกล่าวนั้นทำให้เกิดผลอย่างไร มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและสถาบันการศึกษาหรือไม่ และทัศนคติของบุคคล อายุ 18-19 ปี ทั้งสามสาขาวิชาทางการศึกษามีความแตกต่างหรือไม่เพียงใด

จากลักษณะที่ค้นพบเกี่ยวกับสาขาวิชาที่ทำการศึกษานี้ สามารถคาดการณ์ได้ว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาสาขาวิชาที่ต่างกันแต่มีทัศนคติทางการเมืองและการเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกันเนื่องจากความรู้เกี่ยวกับการเมืองนั้น เยาวชนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากเพื่อร่วมสถาบันการศึกษาหรือเพื่อนต่างสถาบันการศึกษา รวมทั้งได้รับความรู้จากสื่อต่าง ๆ มากมาย

เนื่องจาก เยาวชนส่วนใหญ่มักจะเป็นคนที่กำลังศึกษาอยู่เกือบทั้งสิ้น ทำให้คนวัยนี้มีความคิดและความรู้ทางการเมืองพอสมควร ทำให้ได้รับอิทธิพลทางประชาธิปไตยได้อย่างเต็มที่ จึงเป็นสาเหตุให้เยาวชนมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อการเลือกตั้ง เนื่องจากได้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยตลอด

ตารางที่ 4.8 ทัศนคติทางการเมือง ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ทัศนคติทางการเมือง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
สังคมศาสตร์	32.6	36.9	37.4	41.5	33.0	36.4
วิทยาศาสตร์	55.3	48.2	48.7	48.1	52.2	50.5
ศิลปศาสตร์	12.1	14.9	13.9	10.4	14.8	13.2
รวม	20.7	22.1	18.0	21.2	18.0	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .8167

จากตารางที่ 4.8 พบว่าเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาสาขาวิชาที่ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .8167) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาทางด้านสาขาวิชาใดก็ตาม มีทัศนคติทางการเมืองต่อการเลือกตั้งทั่วไปที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ของ
 เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
สังคมศาสตร์	38.6	32.2	33.3	38.4	39.4	36.4
วิทยาศาสตร์	44.3	56.2	56.5	47.3	48.0	50.5
ศิลปศาสตร์	17.1	11.6	10.1	14.3	12.6	13.2
รวม	21.9	19.0	21.6	17.6	19.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .4557

จากตารางที่ 4.9 พบว่าเยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่าง (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .4557) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาทางด้านสาขาวิชาใดก็ตาม มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ทศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ทศนคติต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			
	ไป	ไม่แน่ใจ	ไม่ไป	รวม
สังคมศาสตร์	38.5	33.1	28.0	36.5
วิทยาศาสตร์	51.0	50.4	46.0	50.5
ศิลปศาสตร์	10.5	16.5	26.0	13.1
รวม	70.3	21.9	7.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 sig. = .0169

จากตารางที่ 4.10 พบว่าเยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่ศึกษาสาขาวิชาที่ต่างกันมี
ทศนคติต่อการออกเสียงเลือกตั้งที่ต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่
ต่างกันด้วย

ตารางที่ 4.11 สาขาวิชากับทัศนคติแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของ
เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง

สาขาวิชา	แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
สังคมศาสตร์	38.7	38.6	32.8	36.7	33.0	36.4
วิทยาศาสตร์	50.7	47.4	51.2	49.4	53.4	50.5
ศิลปศาสตร์	10.6	14.0	16.0	13.9	13.6	13.2
รวม	34.0	17.9	19.6	12.4	16.1	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .8887

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่ศึกษาสาขาวิชาที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .8887) กล่าวคือ เยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่ศึกษาทางด้านสาขาวิชาใดก็ตามมีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกัน

2. ภูมิลาเนาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535
ของเขาวชน อายุ 18-19 ปี

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ภูมิลาเนาและถิ่นที่อยู่ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเมืองของบุคคล ผู้ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียง เพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่มากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนผู้ที่อยู่ในชนบทมีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียงเพราะเป็นหน้าที่น้อยที่สุดและผู้ลงคะแนนเสียงในชนบทยอมรับว่า ไปลงคะแนนเสียงเพราะถูกชักชวนมากกว่าในเขตกรุงเทพมหานคร²⁰

การวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว พบว่าชาวกรุงเทพมหานครส่วนมากจะลงคะแนนเสียงโดยเลือกเป็นพรรคเขตด้านในของกรุงเทพมหานครจะเน้นการเลือกเป็นพรรคสูงกว่า เขตรอบนอกและในเขตรอบนอกจะมีความนิยมในตัวผู้สมัครคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ²¹

การวิจัยของ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า ผู้อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเพื่อว่าเป็นหน้าที่พลเมืองเลือกผู้สมัครเป็นพรรค และได้ตัดสินใจไว้นานแล้ว ในขณะที่ผู้มีที่อยู่อาศัยในชนบทไปใช้สิทธิ

²⁰ สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, หน้า 134 - 135.

²¹ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, แบบแผนการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวกรุงเทพมหานคร : ศึกษาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2526 และเลือกตั้งซ่อม 2528 (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 27.

เลือกตั้ง โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครและตัดสินใจเลือกผู้สมัครซ้ำกว่าผู้อาศัยอยู่ในเขตเมือง และกรุงเทพมหานคร²²

จากลักษณะที่ค้นพบเกี่ยวกับภูมิลำเนาของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง สามารถคาดการณ์ได้ว่าเขาวชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียงเพราะเห็นว่า เป็นหน้าที่มากกว่ากลุ่มเขาวชนที่อยู่ในชนบท และเขาวชนที่อยู่ในเมืองจะพิจารณาเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติของผู้สมัคร และตัดสินใจเลือกได้อย่างรวดเร็วกว่าเขาวชนที่อยู่ตามชนบท

²²กรมการปกครอง, รายงานวิจัยและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.

2529 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2530), หน้า 177.

ตารางที่ 4.12 ทักษะคติทางการเมือง ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	ทักษะคติทางการเมือง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
กรุงเทพมหานคร	51.1	55.2	56.5	57.8	62.6	56.9
ภาคกลาง	23.5	22.0	22.6	20.7	17.4	21.3
ภาคเหนือ	9.1	5.7	5.2	5.2	1.7	5.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9.1	13.5	9.6	8.1	13.0	10.7
ภาคใต้	2.3	6.4	6.1	8.1	5.2	5.6
รวม	20.7	22.1	18.0	21.2	18.0	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .4651

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่มีภูมิลำเนาที่ต่างกัน มีทักษะคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .4651) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะมีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่ใด มีทักษะคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535
ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
กรุงเทพมหานคร	59.3	57.9	56.5	50.9	59.1	56.9
ภาคกลาง	22.9	23.1	23.9	15.2	20.5	21.3
ภาคเหนือ	5.7	5.0	5.8	8.9	2.4	5.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7.1	9.9	9.4	14.3	13.4	10.7
ภาคใต้	5.0	4.1	4.3	10.7	4.7	5.6
รวม	21.9	19.0	21.6	17.6	19.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .2683

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่มีภูมิลำเนาที่ต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .2683) กล่าวคือ เยาวชน อายุ 18-19 ปี ไม่ว่าจะมามีภูมิลำเนาอยู่ ณ ที่ใด มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ภูมิภาคกับทัศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง

ภูมิภาค	ทัศนคติต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			
	ไป	ไม่แน่ใจ	ไม่ไป	รวม
กรุงเทพมหานคร	56.8	56.8	58.0	56.9
ภาคกลาง	21.3	22.3	20.0	21.4
ภาคเหนือ	15.8	10.7	12.9	5.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10.7	8.6	16.0	10.7
ภาคใต้	5.6	6.5	4.0	5.7
รวม	70.3	21.9	7.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .8964

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีภูมิภาคที่ต่างกัน มีทัศนคติในการออกเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .8964) กล่าวคือ เยาวชน อายุ 18-19 ปี ไม่ว่าจะภูมิภาคใด มีทัศนคติในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ภูมิภาคเนากับทัศนคติแบบแผนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของ
 เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง

ภูมิภาคเนา	แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
กรุงเทพมหานคร	55.8	21.1	58.4	59.5	54.4	56.9
ภาคกลาง	23.5	2.6	19.2	20.3	20.4	21.3
ภาคเหนือ	7.8	11.4	3.2	5.1	6.8	5.5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8.8	7.0	12.0	10.1	12.6	10.7
ภาคใต้	4.1	17.9	7.2	5.1	5.8	5.6
รวม	34.0	17.9	19.6	12.4	16.1	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .8764

จากตารางที่ 4.15 พบว่าเยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่มีภูมิภาคเนาที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .8764) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะภูมิภาคเนาอยู่ ณ ที่ใด มีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

3. การพักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแล กับทัศนคติการเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งทั่วไป
13 กันยายน 2535 ของเขาวชน อายุ 18-19 ปี

สังคมไทยเป็นสังคมขนาดใหญ่มีประชากรถึง 50 ล้านคน และดำรงความเป็นสังคมมาไม่ได้ร้อยหรือพันปี สังคมดำรงอยู่ได้เพราะสังคมมีกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผน ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมหน่วยแรกที่มนุษย์เข้าสังกัด ให้ความรู้เรื่องการเมือง และให้ฐานะทางสังคมเบื้องต้นแก่มนุษย์²³ เป็นกลุ่มที่เก่าแก่ที่สุด และมีความสำคัญอย่างยิ่งเหนือกลุ่มอื่นใด

ในสังคมบางแห่งเมื่อเอ่ยถึงครอบครัวย่อมหมายถึง การที่ชายหญิงอยู่กินกันด้วยความผูกพันทางการสมรสประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก ๆ ซึ่งอยู่ร่วมกันภายในครัวเรือนหนึ่งแต่ในสังคมบางแห่ง คำว่าครอบครัวมิได้ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก ๆ เท่านั้น ยังมีญาติพี่น้องเข้ามาผูกพันเกี่ยวข้อด้วย ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลนั้น ยังไม่เป็นตัวของตัวเอง หากยังคงอยู่ภายใต้การครอบงำของผู้ที่เหนือกว่าด้านความคิดสถานะทางสังคม และเศรษฐกิจและเป็นผู้ที่คนสามารถพึ่งพิงได้เมื่อมีปัญหา²⁴

จากลักษณะที่ค้นพบเกี่ยวกับการพักอาศัยหรือการปกครองดูแลของเขาวชน อายุ 18-19 ปี สามารถคาดการณ์ได้ว่า เขาวชนอายุ 18-19 ปี ที่อาศัยอยู่กับครอบครัวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่พักอาศัยด้วย แต่ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีความเห็นต่างกัน เขาวชนที่พักอาศัยอยู่ร่วมจะมีความเห็นแตกต่างกันไปด้วยซึ่งลักษณะนี้เป็นลักษณะที่ผิดแปลกไปจากเขาวชนที่ปกครองดูแลตนเอง ซึ่งจะมีความคิดเป็นอิสระและคิดกระทำตามที่ต้องการ

²³สัญญา สัญญาวิวัฒน์, สังคมวิทยาการเมือง : หลักการและการประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532), หน้า 1 - 3.

²⁴สมบัติ จันทรวงศ์, เลือกตั้งวิกฤต : ปัญหาและทางออก (กรุงเทพมหานคร : คบไฟ, 2536), หน้า 31.

ตารางที่ 4.16ทัศนคติทางการเมือง ของเยาวชน อายุ 18-19 ปี
จำแนกตามการพักอาศัยหรือปกครองดูแล

การพักอาศัย	ทัศนคติทางการเมือง					รวม
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	
ตนเอง	10.6	17.7	20.9	17.0	15.7	16.3
บิดา-มารดา	68.2	63.8	65.2	63.7	66.1	65.4
ญาติพี่น้อง	7.6	9.2	6.1	13.3	10.4	9.4
อื่น ๆ	13.6	9.2	7.8	5.9	7.8	8.9
รวม	20.7	22.1	18.0	21.2	18.0	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .3165

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่พักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลที่ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่าง (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .3165) กล่าวคือ เยาวชน อายุ 18-19 ปี ไม่ว่าจะพักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลอย่างไร มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17ทัศนคติการเลือกตั้งของเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามการพักอาศัยหรือปกครองดูแล

การพักอาศัย	ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
ตนเอง	13.6	14.9	19.6	21.4	12.6	16.3
บิดา-มารดา	70.0	66.9	59.4	59.8	70.1	65.4
ญาติพี่น้อง	7.1	8.3	13.0	11.6	7.1	9.4
อื่น ๆ	9.3	9.9	8.0	7.1	7.1	8.9
รวม	21.9	19.0	21.6	17.6	19.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .4546

จากตารางที่ 4.17 พบว่าเขาวชนกลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลที่ต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .4546) กล่าวคือ เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะพักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลอย่างไร มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18ทัศนคติการออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามการพักอาศัยหรือปกครองดูแล

การพักอาศัย	ทัศนคติต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			
	ไป	ไม่แน่ใจ	ไม่ไป	รวม
ปกครองตนเอง	15.9	16.5	18.0	16.2
บิดา มารดา	66.4	63.3	62.0	65.4
ญาติพี่น้อง	9.2	10.8	8.0	9.4
อื่น ๆ	8.5	9.4	12.0	9.0
รวม	70.3	21.9	7.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .9627

จากตารางที่ 4.18 พบว่าเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่พักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลที่ต่างกัน มีทัศนคติการออกเสียงเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .9627) กล่าวคือ เยาวชน อายุ 18-19 ปี ไม่ว่าจะพักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลอย่างไร มีทัศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 ทิศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของเยาวชน
อายุ 18-19 ปี จำแนกตามการพักอาศัยหรือปกครองดูแล

การพักอาศัย	แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
ปกครองตนเอง	19.4	14.9	16.0	8.9	17.5	16.3
บิดา มารดา	63.6	66.7	56.6	72.2	62.1	65.4
ญาติพี่น้อง	9.2	9.6	10.4	8.9	8.7	9.4
อื่น ๆ	7.8	8.8	8.0	10.1	11.7	8.9
รวม	34.0	17.9	19.6	12.4	16.1	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .8813

จากตารางที่ 4.19 พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่พักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลที่ต่างกัน มีทัศนคติแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .8813) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะพักอาศัยหรืออยู่ในปกครองดูแลอย่างไร มีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

4. การศึกษาที่คัดค้านการเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งทั่ว 13 กันยายน 2535 ของนักนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษา ก่อให้เกิดความแตกต่างในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับ การลงคะแนนเสียงเลือก การนิยมพรรคใด และการสำนึกในบทบาทของสถาบันทางการเมือง จากการศึกษาวิจัย ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ขาด การศึกษา³¹ J. S. Mill เห็นว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะไปลงคะแนนเสียงมากกว่าผู้ที่มิ การศึกษาต่ำ ส่วน Bone และ Ranney พบว่า พวกที่มีการศึกษาสูงจะนิยมพรรครีพับริกัน ส่วนพวกที่มีการศึกษาต่ำจะนิยมพรรคดีโมแครท³²

จากการศึกษาทางรัฐศาสตร์โดยทั่วไป พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับการไปลง คะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ คนยิ่งมีการศึกษาสูงยิ่งมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการไปลง คะแนนเสียงเลือกตั้งสูง การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะผู้ที่ได้รับการศึกษาจะมีความสำนึกในบทบาทของผู้บริหาร คือ รัฐบาลเนื่องจากได้รับรู้ ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งนับเป็นสิ่งที่มิประหยชนต่อการดำรงชีวิตในแง่ที่จะทำให้บุคคลมีโลกทัศน์ ที่กว้างขวางมีความรู้เพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงในรสนิยมและเตรียมตัวเพื่อที่จะประกอบอาชีพได้³³

จากลักษณะที่ค้นพบเกี่ยวกับการศึกษาของเยาวชน อายุ 18 -19 ปี ที่แตกต่างกัน สามารถคาดการณ์ได้ว่า จะก่อให้เกิดความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับ การลงคะแนนเสียง การนิยมพรรคใดและการสำนึกในบทบาทของสถาบันทางการเมือง เนื่องจาก

³¹อ้างใน กนก บิณศิริวานิช, "พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง . . .," หน้า 37.

³²Gabriel A. Almond and Sidney Verba, Education and Political Development, ed. James S. Coleman (Princeton; New Jersey : Princeton University Press, 1965), p. 20.

³³Seymour Martin Lipset, Political Man (Garden - city : Doubleday, 1960), p. 56.

จากการศึกษามีความสัมพันธ์กับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง และแสดงพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกันออกไปตามระดับการศึกษาของแต่ละคน แต่ทั้งนี้หลักการดังกล่าวก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้นทุกครั้งเสมอไป

ตารางที่ 4.20 ทศนคติทางการเมือง ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย

การศึกษา	ทัศนคติทางการเมือง					รวม
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	
ไม่เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์	51.1	52.5	56.5	52.6	51.3	52.8
เคยเรียนเกี่ยวกับวิชารัฐศาสตร์	48.5	47.5	43.5	47.4	48.7	47.2
รวม	20.7	22.1	18.0	21.2	18.0	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .9333

จากตารางที่ 4.20 พบว่า เยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่มีการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่าง (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .9333) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์หรือไม่ก็ตาม มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย

การศึกษา	ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
ไม่เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์	47.9	57.0	55.8	54.5	49.6	52.8
เคยเรียนเกี่ยวกับวิชารัฐศาสตร์	52.1	43.0	44.2	45.5	50.4	47.2
รวม	21.9	19.0	21.6	17.6	19.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .4962

จากตารางที่ 4.21 พบว่า เยาวชน อายุ 18-19 ปี ที่มีการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .4962) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะเคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์หรือไม่ก็ตาม มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 สาขาวิชากับทัศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชน
อายุ 18-19 ปี จำแนกตามการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย

การศึกษา	ทัศนคติต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			
	ไป	ไม่แน่ใจ	ไม่ไป	รวม
ไม่เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์	53.7	51.8	50.0	53.0
เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์	46.3	48.2	50.0	47.0
รวม	70.3	21.9	7.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .8408

จากตารางที่ 4.22 พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .8408) กล่าวคือ เยาวชนอายุ 18-19 ปี ไม่ว่าจะเคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์หรือไม่ก็ตาม มีทัศนคติต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 ทิศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของเยาวชน
อายุ 18-19 ปี จำแนกตามการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย

การศึกษา	แบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
ไม่เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์	53.0	53.5	52.8	53.2	51.5	52.8
เคยเรียนวิชาเกี่ยวกับรัฐศาสตร์	47.0	46.5	47.2	46.8	48.5	47.2
รวม	34.0	17.9	19.6	12.4	16.1	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .9987

จากตารางที่ 4.23 พบว่าเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีการศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัย
ที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างตั้ง
กล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .9987) กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะเคยเรียนวิชา
เกี่ยวกับรัฐศาสตร์หรือไม่ก็ตาม มีทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน

5. อายุกับทัศนคติการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ของเยาวชน

อายุ มีผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากผลการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่พบว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจะเพิ่มขึ้นตามอายุจนกระทั่งถึงวัยกลางคนและจะค่อย ๆ ลดลงทีละน้อยในวัยสูงอายุ และอายุยังมีผลต่อการสนับสนุนพรรคใดพรรคหนึ่ง ตลอดจนการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมือง ผลการวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน พบว่า ระดับอายุที่มีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงที่สุด คือ กลุ่มอายุวัยกลางคนและหลังจากนั้นจะค่อย ๆ ลดลงทีละน้อยในวัยสูงอายุ ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเมืองไทยและสรุปได้ว่า ผู้ที่มีอายุในวัยกลางคน คือ อายุ 40-50 ปี จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงที่สุด²⁵ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่มีอายุน้อยจะมีจำนวนเพียงน้อยนิดเท่านั้น ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในบางประเทศมีเพียงร้อยละ 4 หรือ 5 ของประชากรทั้งหมดเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะบุคคลในวัยดังกล่าวเป็นวัยที่กำลังหางานไปศึกษาเล่าเรียน เมื่อมีการเลือกตั้งจึงไม่ได้ให้ความสนใจกับการไปออกเสียง ดังนั้นผู้ที่ไปออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุดคือผู้ที่อยู่ในวัยกลางคน²⁶

จากลักษณะที่ค้นพบเกี่ยวกับเกี่ยวกับอายุ ของ เยาวชน อายุ 18-19 ปี สามารถคาดการณ์ได้ว่า เยาวชนไม่มีแนวโน้มจะถูกชักจูงให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเยาวชนอายุ 18 กับ 19 ปี ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของอายุเนื่องจากอายุที่ใกล้ชิดกันที่สุด ถึงแม้ว่าอายุมีผลต่อความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง และอายุยังมีผลต่อการสนับสนุนพรรคใดพรรคหนึ่ง ตลอดจนการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมือง อายุทำให้เกิดความแตกต่างในความรู้ ความเข้าใจในการเลือกตั้ง ความสนใจต่อการเลือกตั้งและการนิยมพรรคใดพรรคหนึ่งโดยเฉพาะ

²⁵ชัยอนันต์ สมุทวณิช, "การเมืองเปรี้ยมเปรี้ยว : วิชาพัฒนาการและแนวการศึกษา," รัฐศาสตร์ : สถานภาพและพัฒนาการ, สมบัติ จันทรวงศ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2521), หน้า 105.

²⁶จรรยา สุภาพ, ระบบการเมืองเปรี้ยมเปรี้ยว ประชาธิปไตย : เพื่อดูใจและหลักวิเคราะห์การเมืองแผนใหม่ (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 233-234.

ตารางที่ 4.24ทัศนคติต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชน จำแนกตามอายุ

อายุ	ทัศนคติการเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
อายุ 18 ปี	35.0	39.7	35.5	38.4	32.3	36.1
อายุ 19 ปี	65.0	60.3	64.5	61.6	67.7	63.9
รวม	21.9	19.0	21.6	17.6	19.9	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .7688

จากตารางที่ 4.24 พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .7688) กล่าวคือเยาวชนอายุ 18-19 ปี ที่มีอายุแตกต่างกันหรือไม่ก็ตาม จะมีทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25ทัศนคติต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขววชนจำแนกตามอายุ

อายุ	ทัศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			
	ไป	ไม่แน่ใจ	ไม่ไป	รวม
อายุ 18 ปี	36.2	33.8	42.0	36.2
อายุ 19 ปี	63.8	66.2	58.0	63.8
รวม	70.3	21.9	7.9	100.0

หมายเหตุ : X^2 Sig. = .5852

จากตารางที่ 4.25 พบว่า เขววชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .5852) กล่าวคือเขววชน อายุ 18-19 ปี ที่มีอายุแตกต่างกันหรือไม่ก็ตาม จะมีทัศนคติเกี่ยวกับการลงคะแนนการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 ทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของเยาวชนจำแนกตามอายุ

อายุ	ทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง					
	ไม่ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	กลาง	ค่อนข้าง ดี	ดี	รวม
อายุ 18 ปี	47.0	46.5	47.2	46.8	48.5	47.2
อายุ 19 ปี	53.0	53.5	52.8	53.2	51.5	52.8
รวม	34.0	17.9	19.6	12.4	16.1	100.0

หมายเหตุ : χ^2 Sig. = .8988

จากตารางที่ 4.26 พบว่า เยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน (ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .8988) กล่าวคือเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุแตกต่างกันหรือไม่ก็ตาม จะมีทัศนคติเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 ไม่แตกต่างกัน.

สรุปท้ายบท

จากลักษณะที่มีการศึกษาและสำรวจ สามารถสรุปได้ว่า

1. ทศนคติทางการเมืองของเยาวชนอายุ 18-19 ปี นิยมชมชอบพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางซ้าย หรือพรรคการเมืองใหม่ที่เป็นเสรีนิยม ไม่ฝักใฝ่ต่อศาสนา และเป็นบุคคลที่เปิดกว้างรับเอาประเด็นทางการเมือง และสังคมได้ดี เยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้สึกค่อนข้างดีกับการเมืองในปัจจุบันนี้ และเห็นด้วยกับบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรี
2. ทศนคติทางการเมืองเลือกตั้งของเยาวชน อายุ 18-19 ปี มีความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง และอยากให้นักคิดในอุดมคติ เข้มมีบทบาททางการเมือง เพื่อให้มาเป็นผู้แก้ไขปัญหาความเดือนร้อนให้กับประชาชน และสังคม เยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติค่อนข้างดีกับการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535 และเห็นด้วยกับระบบการเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงของผู้สมัคร
3. ทศนคติการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชน อายุ 18 - 19 ปี มีความต้องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางซ้ายหรือเป็นพรรคการเมืองใหม่ที่มีอุดมการณ์ในทางเสรีนิยมและไม่ฝักใฝ่ต่อศาสนา และชอบวิธีการหาเสียงจากพรรคการเมืองที่นำเอาประเด็นทางการเมืองและสังคมมาเสนอ และเยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน
4. ทศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยาวชนอายุ 18-19 ปี มีแบบแผนในการลงคะแนนเสียงด้วยจิตสำนึกส่วนตัวของตนเอง และคัดค้านการซื้อคะแนนเสียงไม่ยอมให้ใครชักชวนหรือชักจูงได้ง่าย รวมทั้งไม่ผูกพันกับนักการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และเยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน
5. ภูมิหลังของเยาวชนอายุ 18-19 ปี ที่แตกต่างกันไม่ว่า ภูมิลำเนา การพักอาศัย หรือปกครองดูแล การศึกษาตลอดจนสาขาวิชาที่ทำการศึกษา และอายุระหว่าง 18 ปี กับ 19 ปี ต่างก็มีทัศนคติทางการเมือง ทศนคติการเลือกตั้ง ทศนคติต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และทัศนคติต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน ส่วนเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจและศาสนาของเยาวชนอายุ 18-19 ปี ซึ่งมีความแตกต่างกันเล็กน้อยทางด้านปัจจัยส่วนบุคคลก็จะไม่มีความแตกต่างกันในเรื่อง เหล่านี้ด้วย

6. ทศนคติทางการเมืองต่อทศนคติทางการเมืองเลือกตั้งของเขาวชนอายุ 18-19 ปี มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ เขาวชนที่มีทศนคติทางการเมืองที่ดี ก็จะมีทศนคติทางการเมืองเลือกตั้งที่ดีด้วย ในทางกลับกันถ้าเขาวชนมีทศนคติทางการเมืองไม่ดี ก็จะมีทศนคติทางการเมืองเลือกตั้งไม่ดีตามไปด้วย

จากบทสรุปที่ได้สามารถชี้แนวโน้มและผลกระทบที่เกิดขึ้น ในเวทีการเมืองของไทย ได้ดังนี้ กล่าวคือ การเลือกตั้งจะมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น เนื่องจากเขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีความเป็นเอกภาพ มีความเข้าใจและความอยากร่วมทางการเมืองสูง ไม่ผูกพันกับพรรคการเมืองหรือรับใช้พรรคการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเฉพาะ และฝฝฝจะก้าวไปข้างหน้าเพื่อต้องการความเปลี่ยนแปลงของสังคมจะทำให้พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ หรือพรรคการเมืองที่เสรีนิยม หรือพรรคการเมืองที่มีข้อเสนอใหม่ ๆ กับสังคมได้รับคะแนนนิยมจากการเลือกตั้งสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ก่อนและการเลือกตั้งในลักษณะถูกระดมด้วยการซื้อเสียงจะลดน้อยลงด้วยเหตุนี้จะทำให้ประเทศไทยเกิดภาพเป็นภาพลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เนื่องจากปัจจุบันนี้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประมาณ 25 ล้านคน แต่การเลือกตั้งที่ผ่านมาผู้มีสิทธิทั่วประเทศประมาณ ร้อยละ 50 หรือประมาณ 12 ล้านคน แต่เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอยู่ขณะนี้ประมาณ 2.5 ล้านคน และในจำนวนดังกล่าวมีทศนคติทางการเมืองและการเลือกตั้งแตกต่างกันไป จากคนยุคก่อนพอสมควรเลือกตั้ง และแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของเขาวชน อายุ 18-19 ปี มีข้อสรุปดังนี้

1. ทศนคติการออกเสียงเลือกตั้งของเขาวชนจะอยู่ทางปีกซ้ายทางการเมือง หรือนิยมชมชอบพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางซ้าย
2. เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มักจะฝฝฝความสุดโต่งทางการเมืองมากกว่าผู้สูงอายุ กล่าวคือ เขาวชน ต่างชอบประเด็นปัญหาสังคมการเมืองในเชิงอุดมการณ์ด้านเสรีนิยม และเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เขาวชนอายุ 18-19 ปี ไม่ประสพการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกับพรรคการเมือง ดังนั้นเขาวชนดังกล่าวจึงเปิดกว้างที่จะรับเอาประเด็นทางการเมืองและสังคม
3. เขาวชนกลุ่มตัวอย่าง มักฝฝฝพรรคการเมืองใหม่มากกว่าพรรคการเมืองเก่า และสะดวกที่จะรับสิ่งใหม่จากข้อเสนอของพรรคการเมือง ซึ่งผิดกับผู้สูงอายุที่ถูกฝังรากไว้ลึกจากพรรคการเมืองเก่า ๆ จึงยากต่อการเปลี่ยนแปลง

4. เขวชนกลุ่มตัวอย่าง มีความสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เร็วกว่าผู้สูงอายุ เนื่องจากเขวชนนั้น . เมื่อได้เข้าไปสัมผัสกับเหตุการณ์ทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นครั้งแรกแล้วจะเกิดความประทับใจ และลักษณะดังกล่าวนี้เองที่จะทำให้เขวชนมีความนิยมเอียงทางการเมืองเฉพาะอย่าง.